

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І. Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я
УКРАЇНИ

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ (ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ) ОСВІТИ В УКРАЇНІ

**Матеріали XX Всеукраїнської науково-практичної
конференції з міжнародною участю в онлайн-режимі за
допомогою платформи Microsoft Teams**

(Тернопіль, 18–19 травня 2023 року)

Тернопіль
ТНМУ
«Укрмедкнига»
2023

Література

1. Крицький І. О. Шляхи підвищення якості навчання іноземних студентів вищого медичного навчального закладу / І. О. Крицький // Медична освіта. – 2019. – № 2 (82). – С. 19-23.
2. Перспективи та труднощі ефективного використання інноваційних технологій для забезпечення професійної підготовки студентів-медиків при вивченні клінічних дисциплін / Г. А. Крицька, І. О. Крицький, Г. Я. Загричук, Т. І. Крицький // Медична освіта. – 2018. – № 2 (74). – С. 33-36.
3. The practicum script concordance test: an online continuing professional development format to foster reflection on clinical practice / E. H. Hornos, E. M. Pleguezuelos, C. A. Brailovsky [et al.] // J. Contin. Educ. Health Prof. – 2013. – Vol. 33, № 1. – P. 59–66.
4. Білоус Н. В. Диференціальне оцінювання знань при дистанційному тестуванні / Н. В. Білоус, І. В. Куцевич // Штучний інтелект. – 2009. – № 1. – С. 63–73.
5. Марценюк В.П. Інформаційна система управління якістю підготовки фахівців у вищій медичній освіті / В.П. Марценюк, П. Р. Сельський. – Тернопіль : ТДМУ. – 2015. – 312 с.

НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА “ОХОРОНА ПРАЦІ В ГАЛУЗІ”: ЗНАЧЕННЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ, СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ, ОСНОВИ НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

**Сергета І.В., Браткова О.Ю., Стоян Н.В., Ваколюк Л.М.,
Шевчук Т.В., Редціц М.А., Дударенко О.Б., Дякова О.В.,
Процюк Л.О., Теклюк Р.В., Тисевич Т.В.**

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

Вступ. Головною метою викладання навчальної дисципліни “Охорона праці в галузі”, що є обов’язковим компонентом освітньо-професійних програм, які запроваджені у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова, є виховання

культури безпеки для ефективного управління охороною праці в медичній галузі, формування у майбутніх фахівців знань, умінь, навичок і компетенцій з питань забезпечення безпечних умов праці, створення сприятливих умов виробничого середовища згідно з чинними законодавчими та нормативно-правовими актами для реалізації принципу пріоритетності охорони життя і здоров'я працівників сфери охорони здоров'я [1, 3, 6]. У зв'язку з цим її провідними завданнями слід вважати: (1) засвоєння студентами знань з охорони праці; (2) оволодіння уміннями щодо визначення основних несприятливих чинників внутрішньолікарняного середовища; (3) формування навичок самостійно здійснювати аналіз умов праці та стану охорони праці у галузі, впроваджувати заходи для збереження здоров'я та працездатності працівників тощо. Тому в центрі навчальної дисципліни перебуває система правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, лікувально-профілактичних, гігієнічних і реабілітаційних заходів щодо формування безпеки праці медичних працівників. Причому набуті знання, уміння та компетенції надають можливість ефективно зберігати не лише власне життя і здоров'я працівників охорони здоров'я, але й їх пацієнтів [2, 4, 5].

Основна частина. Одним із найбільш суттєвих завдань, що має бути вирішене під час викладання навчальної дисципліни “Охорона праці в галузі”, незаперечно, є виховання у майбутніх фахівців культури безпеки, передусім культури безпеки праці, що забезпечує процес ефективного управління охороною праці у галузі охорони здоров'я, створення найбільш сприятливих умов внутрішньолікарняного (виробничого) середовища безпосередньо на робочому місці та безпеки перебування їх пацієнтів, вирішення організаційних і лікувально-профілактичних завдань відповідно до чинних законодавчих та нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію принципу пріоритетності охорони життя і здоров'я медичних працівників.

У таких умовах на одне із пріоритетних місць виходять питання щодо запровадження сучасних підходів до викладання предмету та його оптимального навчально-методичного забезпечення. З урахуванням цього, співробітники кафедри загальної гігієни та екології разом з фахівцями інших провідних медичних закладів вищої освіти

ти прийняли активну участь у виданні підручника “Охорона праці в медичній галузі”, в якому викладені правові і організаційні засади охорони праці в медичній галузі та питання гігієни і фізіології праці, висвітлені проблеми оцінки впливу факторів внутрішньолікарняного середовища на здоров’я медичного персоналу, обґрунтування та запровадження комплексу заходів, спрямованих на усунення факторів ризику, запобігання виробничо-обумовлених захворювань.

Необхідно підкреслити і той факт, що справжнє опанування навчальною дисципліною “Охорона праці в галузі” має обумовлювати не лише одержання знань і умінь з медичних, правових, інженерно-технічних, соціально-економічних питань, але й забезпечувати формування у майбутнього лікаря широкої професійної ерудиції і культури безпеки, медико-профілактичного і екологічного мислення, уміння застосовувати одержані знання для охорони праці на конкретному робочому місці конкретного медичного працівника.

Не можна не відзначити і багатокомпонентність навчальної дисципліни, яка є не унітарною, такою, що вкладається у рамки одного освітнього предмету, а, навпаки, відзначається багатфакторністю. Причому ця її характеристика, насамперед, полягає в тому, що теоретична і практична підготовка студентів медичних закладів вищої освіти з основоположних питань “Охорони праці в галузі” передбачає одержання знань і умінь з цілого ряду природничих, суспільних, інженерних і, незаперечно, медичних галузей знань, передусім, гігієни і фізіології праці, професійної патології, медичної екології, безпеки життєдіяльності та біобезпеки тощо.

Крім того, у співробітництві з фахівцями медичних закладів вищої освіти України виданий навчальний посібник “Тестові завдання і ситуаційні задачі з охорони праці в медичній галузі”, основу якого складає система тестових завдань і ситуаційних задач, розроблених відповідно до кожної теми практичних занять. Підґрунтям для підбору останніх є закони гігієни та гігієни праці як провідні постулати забезпечення надійної охорони праці, а саме такі положення, як: (1) забезпечення відповідності умов організації трудового процесу анатомо-фізіологічним і психофізіологічним характеристикам людини; (2) планомірного та безперервного удосконалення умов праці; (3) прийняттого рівня безпечної діяльності тощо.

У теперішній час разом з провідними науковцями країни співробітниками університету підготовлений до видання навчальний посібник-практикум “Практична охорона праці в медичній галузі”, який дозволяє студентам-медикам отримати конкретне уявлення про особливості походження та характер прояву імовірних ризиків можливого впливу шкідливих і небезпечних факторів, наявних на робочих місцях медичних працівників, що представляють різні спеціальності медичного фаху. Практична робота, яка передбачена, надає можливість провести кількісну оцінку рівня професійних ризиків, здійснити прогнозування його наслідків і науково обґрунтувати цілком логічний механізм керування ними, а саме: або усунення, або максимальна мінімізація впливу ризиків шляхом доведення дії шкідливих чинників до меж гігієнічних нормативів та гігієнічних регламентів.

Не можна не відзначити той факт, що у виданні внутрішньолікарняне середовище розглядається і як елемент довкілля, так і як об’єкт життєдіяльності з виробничими та побутовими ознаками, в умовах впливу яких відбувається взаємодія медичного персоналу з пацієнтами і, отже, формуються численні ризики можливого шкідливого або небезпечного впливу фізичних, хімічних, біологічних та психофізіологічних чинників у системі: “лікар – медичні технології – пацієнт – середовище закладу охорони здоров’я – навколишнє середовище”. Зазначені видання і складають навчально-методичний комплекс “Охорона праці в галузі”, який, в обов’язковій мірі, сприятиме підвищенню ефективності та якості підготовки студентської молоді.

Висновки. Отже, в роботі відображене значення навчальної дисципліни “Охорона праці в галузі” в існуючій системі підготовки майбутніх лікарів, підкреслені сучасні підходи до її викладання та визначені основи сучасного навчально-методичного забезпечення.

Література.

1. Охорона праці в медичній галузі: підручник / О. П. Яворовський, І. В. Сергета, Ю. О. Паустовський, В. І. Зенкіна та ін. К.: ВСВ “Медицина”, 2021. 488 с.
2. Гігієна та екологія: підручник / В. Г. Бардов, С. Т. Омельчук, Н. В. Мережкіна та ін.; за ред. В. Г. Бардова. Вінниця : Нова Книга, 2020. 472 с.

3. Сергета І. В., Панчук О. Ю., Стоян Н. В., Дреженкова І. Л., Макаров С. Ю. Університетська гігієна у контексті імплементації “Закону про вищу освіту”: фізіолого-гігієнічні основи, реалії та шляхи розвитку. *Довкілля та здоров'я*. 2016. № 4 (80). С. 46-52.

4. Тестові завдання і ситуаційні задачі з охорони праці в медичній галузі: навч. посіб. / За ред. О. П. Яворовського, І. В. Сергети. К.: ВСВ “Медицина”, 2019. 224 с.

5. Сергета І. В., Панчук О. Ю., Яворовський О. П. Гігієнічна діагностика професійної придатності студентів закладів медичної освіти (на прикладі стоматологічних спеціальностей). Вінниця : ТОВ “ТВОРИ”, 2020. 348 с.

6. Тимощук О. В., Полька Н. С., Сергета І. В. Наукові основи комплексної гігієнічної оцінки якості життя та адаптаційних можливостей сучасної учнівської і студентської молоді. Вінниця : ТОВ “ТВОРИ”, 2020. 272 с.

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ТИМЧАСОВО ПЕРЕМІЩЕНОМУ ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ. СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Смірнов С.М., Помпій О.О., Оксенюк О.Є.

Державний заклад «Луганський державний медичний університет»

Вступ. Протягом останніх років освітній процес у закладах вищої освіти (ЗВО) зазнав суттєвих змін, пов'язаних з необхідністю адаптації до ситуації в Україні внаслідок пандемії COVID-19 та широкомасштабними бойовими діями на території країни [1]. Раптова трансформація методів навчання здобувачів освіти, традиційних для багатьох спеціальностей, у дистанційний формат виявила певні складнощі в проведенні навчальних занять, зокрема недостатність матеріально-технічної бази ЗВО, програмного забезпечення, підготовки науково-педагогічних працівників до нових методів освіти [2]. Особливо гостро, з огляду на специфічність галузі знань 22 «Охорона здоров'я», перехід на дистанційний формат освіти вплинув на медичні заклади освіти [3].